

HØRINGSNOTAT

1. Innledning

Departementet vurderer endringer i våpenforskriften § 9 slik at erverv, eie eller innehav av machete/lange kniver med bladlengde fra 25 cm forbys. Formålet er å begrense tilgangen til machete og supplere dagens forbud mot bæring av kniv på offentlig sted samt forbud mot kniver laget uten aktverdig formål (voldsprodukter).

2. Bakgrunnen for forslaget

Det fremgår av regjeringens politiske plattform (Granavolden-plattformen 17. januar 2019) at «Regjeringen vil innføre forbud mot machete».

Forut for dette har Oslo politidistrikt (OPD) i ulike sammenhenger gitt uttrykk for bekymring om at det har utviklet seg en trend, særdeles innenfor gjengmiljøer i Oslo, å bevæpne seg med machete.

Videre ble det fremmet et representantforslag med tilsvarende begrunnelse 39 S (2018-2019) av 13. november 2018 fra Stortingsrepresentantene Jan Bøhler, Lene Vågslid, Maria Aasen-Svensrud og Jonas Gahr Støre om tiltak mot kriminelle gjenger og organisert kriminalitet, fremgår det av pkt. 13:

«Stortinget ber regjeringen tilføye macheter i våpenforskriften §9 om hvilke knivtyper det er forbudt å erverve, eie og inneha i Norge, [.]»

I Innst. 204 S (2018-2019) 12. mars 2019 ble det fra justiskomiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmet forslag til vedtak romertall VII:

Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan tollvesenet kan få bedre hjemler til å beslaglegge kniver som bærer preg av å være voldsprodukter, herunder om det kan innføres krev om løyve fra politiet eller aldersgrense på innføring av visse typer kniver, og om det kan innføres bestemmelser som gjør at gjentatte brudd på våpenloven fører til importnekt for de personene det gjelder.

Forslaget fikk ikke flertall i Stortinget.

Departementet har bedt Politidirektoratet (POD) om å utrede mulige grunnlag for et forbud. POD har i brev av 9. april 2018 fremsatt ulike forslag, jf. nærmere om dette i pkt. 5.

3. Gjeldende rett

Det er i dag flere typer forbud som retter seg mot kniver. *Bruk* av kniv kan være et straffbart forhold eller straffeskjerpene moment, jf. straffeloven § 272 og 274 første ledd.

Bæring av kniv på offentlig sted er forbudt etter straffeloven § 189 andre ledd og rammer alle typer kniver eller skarpe redskaper som er egnet til å påføre noen en kroppskrenkelse. Unntak er gitt i bestemmelsens tredje ledd for kniv som bæres eller medbringes i forbindelse med arbeid, friluftsliv eller annet aktverdig formål.

Visse *typer kniver* er forbudt da selve kniven er uten et aktverdig formål. Etter våpenforskriften §§ 9 og 53, jf. våpenloven § 6 a, er det forbudt å erverve, inneha og importere særlige farlige gjenstander som er uten aktverdig formål og som fremstår som voldsprodukter. Springkniver, batangkniver og stiletter faller inn under bestemmelsen og er eksplisitt listet opp i bestemmelsen. At kniven er uten aktverdig formål innebærer i denne sammenheng at den fremstår som et voldsprodukt og ikke synes å ha noe legitimt formål som til jakt, yrke eller andre fritidsaktiviteter, jf. også Politidirektoratets rundskriv RPOD-2009-0 pkt. 2.5 flg. Etter forskriften § 9 fjerde ledd kan politiet dispensere fra forbudet dersom det foreligger særlige grunner. Det er gitt anvisning på hva som kan være særlige grunner i RPOD 2009-9, pkt. 2.5 sjette avsnitt. Trening og konkurranse i regi av forening tilsluttet nasjonalt forbund kan danne grunnlag for dispensasjon. Videre kan det gis dispensasjon til seriøse samlere der gjenstandene inngår som en naturlig del av en større samling av lovlige blankvåpen, som for eksempel sabler, sverd, kårder, mv.

I forskrift av 25. januar 1963 pkt. 14 (FOR-1963-01-25-2) er det gitt forbud mot overdragelse og overlattelse av hogg- og stikkvåpen som har en klinge på mer enn 25 cm til barn under 16 år.

4. Rettstilstanden i andre land

Danmark har i knivloven (Lov 2016 nr. 376) § 1 forbud mot bæring av kniv på offentlig sted med mindre det skjer som ledd i ervervsutøvelse eller jakt/ lystfiske, sport eller annet anerkjennelsesverdig formål. I lovens § 2 nr. 2 til 8 kreves tillatelse fra politiet til erverv av visse typer kniver og blankvåpen som har til felles at de ikke har noe anerkjennelsesverdig formål - typisk utformet som voldsprodukter. Etter forskrift til loven § 4 tredje ledd kan slik tiltalelse kun gis unntaksvis dersom det foreligger «ganske særlige omstendigheter» mv.

Danmark er det eneste blant de omtalte land som har en bestemmelse, knivloven § 2 første ledd nr. 1, som regulerer erverv og besittelse av kniver generelt, også kniver som har et aktverdig formål, såfremt de har over 12 cm bladlengde (klinge). Det er imidlertid et vidt unntak fra bestemmelsen i samme paragrafs andre ledd hvor det fremgår at det ikke er nødvendig å søke tiltalelse dersom kniven skal anvendes til

erverv, husholdningsbruk, jakt og lystfiske, sport eller annet anerkjennelsesverdig formål. Nærmere om denne bestemmelsen under pkt. 6.3

Finland har i ordningslag § 9 og § 10 forbud mot bæring av kniv «eggvapen» og stiletter på offentlig sted. For «eggvapen» er det unntak dersom kniven bæres i forbindelse med arbeidsoppdrag eller annen «godtagbar orsak». Det er forbud mot omsetning og innehav av visse typer kniver, stiletter og «maskerade eggvapen», med unntak i § 12 dersom slike kniver anses å ha historisk verdi mv.

Sverige har i knivlagen (Lag 1988:254) § 1 første ledd, forbud mot bæring av kniv på offentlig sted. Det er unntak i bestemmelsens andre ledd der «föremålet enligt särskilda föreskrifter ingår i utrustning för viss tjänst eller visst uppdrag eller om innehavet annars med hänsyn till föremålets art, innehavarens behov och övriga omständigheter är att anse som befogat». Det er ellers forbud mot å overlate visse typer kniver, springkniver og springstiletter, til personer under 21 år.

5. Forslag fra POD

I sin vurdering av mulige grunnlag for et forbud mot macheter påpeker POD innledningsvis hvilke formål et eventuelt forbud vil kunne tjene, det vises blant annet til:

- Hindre tilgjengelighet i markedet og redusere muligheten for impulskjøp.
- Styrking av forebyggende innsats, blant annet gjennom økt handlingsrom ved håndtering av tips, samt ved beslag og inndragelse, for eksempel gjennom Tolletatens kontrollvirksomhet.
- Redusere risiko for antall uønskede hendelser med machete, herunder personskader.
- Redusere machetens betydning som fryktskapende symbol i gjengmiljøer.

POD viser også til at det må tas hensyn til innsigelser knyttet til et forbud:

- Det foreligger allerede et forbud mot å bære machete og andre lignende redskaper på offentlig sted.
- Det er grunn til å tro at en del av innehavere av macheter er lovlige borgere som anvender macheten til lovlige formål.
- Et forbud vil ramme hele landets befolkning mens problemet først og fremst er relatert til storbyene, spesielt Oslo.
- Machetens varierte utforming vanskeliggjør en forbudsformulering som kun rammer macheter. Det vil derfor være en risiko for at også andre redskaper med aktverdige formål rammes.

POD fremhever at en grunnleggende forutsetning for et praktikabelt forbud, er at definisjonen av machete er så presis som mulig, og at den i minst mulig grad omfatter andre redskaper konstruert for lovlige og aktverdige formål. Det vises til at macheten i sin opprinnelige form er en bredbladet jungelkniv konstruert for å hogge lettere vegetasjon, men at den også er brukt som kampredskap i enkelte områder. Videre vises

til at det finnes en rekke varianter og utgaver av macheter med ulike lengder, noe som vanskeliggjør en presis definisjon.

POD har lagt ved en illustrasjon som viser ulike typer av macheter:

POD har vurdert å benytte definisjonskriterier som bladtykkelse, forholdet mellom håndtak og blad, tyngde-/hoggpunkt, samt utforming av bladet. De konkluderer: «Etter en samlet vurdering er det derimot ikke funnet egenskaper ved macheten som egnes til bruk i en forbudstekst for å skille den fra øvrige kniver og redskaper.»

Det foreslås derfor følgende definisjon: *Machete eller machetelignende hoggeredskaper med en bladlengde på minimum 25 cm.*

POD påpeker at ulempen ved definisjonen er at det kan oppstå tvilsspørsmål om hvor grensen skal trekkes mot øvrige lignende redskaper til næringsliv (kokkekniver, isolasjonskniver mv.) og jakt- og friluftsliv (samekniver, ryddekniver mv.) Det påpekes at nærmere vurderingskriterier eventuelt kan og bør beskrives i rundskriv. Den foreslåtte nedre grense for bladlengde på 25 cm er ment for å unngå forbud mot en rekke utbredte knivtyper med aktverdige formål. Samtidig vil den inkludere de mindre machetene som er tilgjengelig på markedet og harmonerer med forbudet mot å overdra eller overlate hogg- eller stikkvåpen, kniver og lignende som har bladlengde over 25 cm til barn under 16 år. POD har vurdert to ulike alternativ for et eventuelt forbud:

Alternativ 1. Totalforbud

«Det er forbudt å erverve, eie eller inneha machete eller machetelignende hoggeredskaper med en bladlengde fra 25 cm. Politimesteren kan dispensere fra forbudet dersom særlige grunner foreligger»

Alternativ 2. Løyveplikt:

Det er forbudt å erverve, eie eller inneha machete eller machetelignende hoggeredskaper med en bladlengde fra 25 cm uten tillatelse fra politimesteren. Det kan gis tillatelse til å erverve, eie og inneha machete når vedkommende oppfyller kravene som nevnt i § 10.

Alternativ 2 med løyveplikt innebærer en tilsvarende ordning som ved skytevåpen hvor alle søkere må vurderes opp mot kravene i våpenforskriften § 10, «edruelighet, pålitelighet, skikkethet, alder og behov eller annen rimelig grunn.[.]». En slik ordning må administreres av politiets forvaltningsapparat, noe som tilsier en økning av arbeidsmengde i tillegg til dagens forvaltning og administrasjon av våpensøknader

(primært skytevåpen). POD viser til at dette synes som mindre forsvarlig bruk av ressurser sett hen til machetens snevre bruksområde. POD anbefaler alternativ 1. De har ikke funnet det nødvendig å gjøre unntak for næringsliv eller friluftsliv da machete har et begrenset bruksområde som også andre redskaper kan oppfylle. Det foreslås imidlertid en sikkerhetsventil der politimesteren kan gi dispensasjon dersom «særlige grunner» foreligger. Samlere må søke om unntak etter «særlige grunner» på lik linje med øvrige kniver. POD viser til at et slikt forbud vil være forutsigbart både for politi og publikum.

Ved vurdering av om det bør gis overgangsbestemmelser for dem som innehar machete når forbudet trer i kraft, har POD vurdert tre alternativer:

Alternativ A. Innlevering innen fastsatt frist:

Machete eller machetelignende gjenstander som besittes på ikrafttredelsestidspunktet skal destrueres eller innleveres til politiet innen en fastsatt frist.

Alternativ B. Krav til løyve:

Machete eller machetelignende gjenstander som besittes på ikrafttredelsestidspunktet kan ikke lovlig beholdes uten å få innvilget løyve. De som ikke søker eller får innvilget løyve, skal innlevere gjenstanden til politiet.

Alternativ C. Forbudet omfatter kun nyerverv:

Machete eller machetelignende gjenstander som besittes på ikrafttredelsestidspunktet omfattes ikke av forbudet.

Det påpekes at alternativ A innebærer et tidsbegrenset arbeid med innlevering og destruksjon og vil være forutsigbart å forholde seg til samt enkelt å håndheve.

Alternativ B vil kunne utløse stor pågang av søknader og tilføre politiets våpenforvaltning nye arbeidsoppgaver og økt arbeidsmengde. Alternativ C vil etter PODs vurdering kunne skape en rekke tvilstilfeller og vanskelig bevistema for politiet angående hvorvidt ervervlsen av macheten skjedde før eller etter forbudet. POD anbefaler alternativ A.

6. Departementets vurderinger

6.1 Innledende bemerkninger

Innledningsvis finner departementet grunn til å understreke at machete omfattes av dagens forbud i straffeloven § 189 mot å bære kniv eller annen skarp gjenstand på offentlig sted. Machete omfattes derimot ikke av forbudet mot visse typer kniver i våpenforskriften § 9. Grunnen til dette er at forbudet i forskriften retter seg mot «[...] særlig farlige gjenstander uten aktverdig formål og som fremstår som voldsprodukter». Med andre ord kniver som ikke har et lovlig bruksområde. Machete er en lang kniv som opprinnelig er konstruert for rydding av vegetasjon. Machete er dermed som de fleste andre kniver laget for legitime formål og fanges ikke opp av forbudet. Et forbud

må derfor gis som en egen bestemmelse med andre avgrensingskriterier enn de som er angitt i forskriften § 9.

6.2 Vurdering av PODs forslag opp mot lovkrav og klarhetskrav

Begge PODs forslag til en forbudshjemmel bygger på et utkast til forbud med formuleringen «machete eller machetelignende hoggeredskaper». Ut fra PODs redegjørelse legger departementet til grunn at det finnes en rekke varianter av macheter med ulik *utforming*. Fellestrekk er at de fleste har langt blad og som oftest er relativt bredt. Men det er også store forskjeller mellom de ulike matchetetyper, og det er også likheter med andre kniver og redskaper som ikke betegnes som machete. Tilsvarende er det vanskelig å finne *egenskaper* ved macheten som skiller macheter fra andre lange kniver og lignende redskaper. Det må etter dette konstateres at *betegnelsen* machete ikke har et entydig og presist innhold.

For å gi forbudet et mer presist innhold foreslår POD at nærmere vurderingskriterier eventuelt beskrives i rundskriv. Det som gjør saken vanskelig er at det stilles strenge krav til klarhet i lovbestemmelser som medfører straffeansvar.

Dersom det skal innføres et forbud mot machete med tilhørende straffesanksjon er det påkrevd at bestemmelsen oppfyller kravene i Grunnloven § 96 og EMK art. 7, som stiller krav til presisjon for bestemmelser som kan medføre straffeansvar. Dette innebærer at «borgerne på forhånd med rimelighet skal kunne forutse hvilke handlinger som er straffbare og dermed ha mulighet til å handle i tråd med dette», jf. Høyesteretts uttalelse i HR-2018-1781-A avsnitt 23. Det vises videre til Høyesteretts uttalelse i HR-2016-1458-A avsnitt 8:

«[Lovkravet] omfatter dels et krav om at straffebudene utformes tilstrekkelig presist til å gi nødvendig veiledning om grensen mellom rett og galt på det aktuelle området, og dels en instruks om at domstolene ved tolkningen og anvendelsen av straffebestemmelser må påse at straffansvar ikke ilegges utover de situasjoner som selve ordlyden i straffebudet dekker.»

I lys av lovkravet mener departementets at betegnelsen «machete eller machetelignende hoggeredskaper» ikke gir en tilstrekkelig presis veiledning som vilkår i en gjerningsbeskrivelse. Av hensyn til forutberegnelighet bør det stilles strenge krav til klarhet. Departement har etter dette kommet til at en presis angivelse av hva som skal være forbudt når det gjelder machete, bør basere seg på objektive konstaterbare kriterier. Det bes imidlertid om høringsinstansenes innspill.

6.3 Utforming av forbud - objektiv konstaterbare kriterier

Dersom det tas utgangspunkt i objektiv konstaterbare kriterier er bladlengde et fremtredende trekk ved macheter, noe også POD har foreslått (fra 25 cm bladlengde). Departementet har vurdert en forbudsbestemmelse etter dansk modell. Som nevnt under pkt. 3 kreves det i Danmark som hovedregel tillatelse fra politiet for å erverve, besitte, bære eller anvende «skarpe eller spidse våpen, hvis klinge overstiger 12 cm».

Manglende tillatelse medfører straffeansvar. En slik utforming av forbudet vil være forenlig med lovkravet.

Det danske bestemmelsen er imidlertid svært vidtfavnende og vil slik det er utformet ramme de fleste kniver som brukes til fritidsaktiviteter og i arbeid. Det er derfor oppstilt et unntak for kniver som «. [.] anvendes i erhverv, til husholdningsbruk eller til bruk ved jakt, lystfiskeri eller sportsudøvelse eller til annet lignende anerkjennelsesverdig formål, hvis de er utformet hertil». Unntaket innebærer at det ikke er nødvendig å søke om tillatelse dersom kniven skal brukes til de nevnte formål.

Den vide unntaksbestemmelsen synes i praksis å innebære at alle kniver unntas fra forbudet såfremt de skal brukes til alminnelig aktverdig bruk. På den måten unngår man at forbudet rammer lovlydige borgeres utøvelse av aktiviteter til yrke, husholdning eller fritid. Når det heller ikke er nødvendig å søke om tillatelse, unngår man økonomiske og administrative kostnader som ellers ville være betydelige. Det knytter seg imidlertid betenkeligheter til et slikt vidtfavnende unntak med fritak for søknad om tillatelse. Uten noen form for tillatelse eller kontrollinstans bygger forbudet på tillit til at den enkelte borger selv vurderer om de skal anvende kniven til aktverdige formål. Dersom det senere oppstår behov for å vurdere om forbudet er overtrådt, for eksempel i forbindelse med en straffesak, vil de fleste kunne påberope seg den svært vidtfavnende unntaksbestemmelsen. Såfremt kniven er egnet til å brukes til et av de nevnte formål, vil det være vanskelig for politiet å motbevise dette og dermed vanskelig å vurdere om forbudet er overtrådt.

Etter departementets vurdering vil et forbud med en vidtfavnende unntaksbestemmelse og fritak for søknad om tillatelse være vanskelig å håndheve. Det er derfor tvilsomt i hvilken grad et slikt forbud vil tjene sin hensikt.

Etter departementets vurdering bør en unntaksbestemmelse være snevrere enn den danske og egnet til å kontrollere ved søknad om tillatelse eller etterprøving ved senere kontroll, jf. nærmere om dette i punkt 6.4.

6.4 Forbud med objektive kriterier – bladlengde fra 25 cm - unntak for yrkesutøvere etter tillatelse

For å hindre at forbudet ikke blir for vidtfavnende bør et eventuelt forbud kun gjelde kniver med bladlengde fra 25 cm slik POD foreslår. Det er i Norge en lang tradisjon for bruk av kniv til fritidsaktiviteter og friluftsliv, men de færreste kniver som brukes til slike aktiviteter har fra 25 cm bladlengde. Forbudet antas slik sett ikke å være for inngripende.

Likevel forekommer det kniver med bladlengder fra 25 cm til næring, for eksempel isolasjonskniver og enkelte typer kokkekniver. Videre vil for eksempel den tradisjonsrike norske løvkniven/lauvsigden¹ unntaksvis kunne ha bladlengde fra 25 cm.

¹ Redskap brukt siden jernalderen og omtalt i Frostatingsloven og Gulatingsloven.

Som påpekt av POD i sin redegjørelse antas at andre redskaper (øks, sag, ryddesaks mv.) vil kunne erstatte disse til fritidsbruk. Til yrkesbruk kan det stille seg annerledes slik at et totalforbud kan bli for inngripende. Det bør etter departementets oppfatning vurderes en unntaksbestemmelse for dem som bruker lange kniver i yrkessammenheng.

Slik departementet vurderer saken er det kun i de tilfeller hvor kniven skal brukes i yrkessammenheng at det er mulig med en viss kontroll og etterprøvbarhet med om vilkårene for erverv og besittelse foreligger. Såfremt vedkommende som erverver kniven har et yrke hvor kniven typisk kan brukes og den er utformet på en måte som egner seg til denne bruken, bør dette være tilstrekkelig.

For at et forbud skal virke effektivt bør det kreves tillatelse for dispensasjon fra forbudet. Et lignende tillatelsessystem er, som nevnt i punkt 3, innført for de kniver som er forbudt etter våpenforskriften § 9. På den måten sikres reell kontroll med at de som erverver knivene oppfyller vilkårene for dispensasjon. Dersom det gis dispensasjon fra forbudet i form av tillatelser, vil det også muliggjøre en effektiv kontroll med salg og overdragelse da det kan innføres et krav til fremvisning av tillatelse for kjøp eller overdragelse av lange kniver. Dette vil kunne begrense sirkulasjon og tilgangen av lange kniver slik at de holdes unna de miljøer man ikke ønsker skal inneha macheter, jf. omtale i punkt 2.

Forannevnte modell er således den som etter departementets vurdering er mest egnet til å oppnå formålet med et eventuelt forbud. Samtidig gjør det seg gjeldende innsigelser også mot dette alternativet, se punkt 6.6.

6.5 Forbud med tillatelsessystem etter mønster av ordningen med skytevåpen

Departementet er enig i PODs vurdering, se punkt 5 hva gjelder alternativ 2 – Løyveplikt. En tilsvarende ordning som gjelder for erverv av skytevåpen vil medføre en stor økning av arbeidsmengden for politiet i tillegg til dagens forvaltning og administrasjon av våpensøknader (primært skytevåpen). Det vil måtte opprettes forvaltningssak for *alle* søknader om lange kniver med vurdering av edruelighet, pålitelighet, skikkethet, og behov eller annen rimelig grunn for å ha en lang kniv. Departementet mener at en slik ordning bør forbeholdes redskaper med størst skadepotensiale, nemlig skytevåpen. Anvendt på machete/lange kniver vil de administrative og økonomiske konsekvenser ikke stå i forhold til risikoen knivene representerer. Som POD påpeker i sin redegjørelse, er det grunn til å tro at de fleste brukere av lange kniver er lovlidige borgere som anvender disse til lovlige formål.

Departementet vil ikke anbefale en forbudsmodell med tillatelsessystem etter mønster av ordningen med skytevåpen.

6.6 Avsluttende vurdering

Som det fremgår av vurderingen ovenfor er det vanskelig å utforme et forbud som rammer presist den typen kniver, machete, som det har vært et ønske å forby.

Dersom det skal innføres et forbud mot macheter, foreslår departementet modellen som skissert i punkt 6.4, selv om man ser at også denne modellen er beheftet med betenkeligheter. Som følge av krav til presisjon i bestemmelser som kan medføre straff, jf. Grunnloven 96 og EMK art. 7, er det vanskelig å lage et forbud som rammer presist den type kniver, machete, som det har vært et ønske å forby. Et unntak for yrkesutøvere demper noe av forbudets inngripenen effekt. Men yrkesutøvere må likevel måtte søke om tillatelse for erverv og innhav av lange kniver fra 25 cm. Selv om det legges opp til et forenklet tillatelsessystem med dokumentasjon av relevant yrke vil det likevel berøre relativt mange yrkesutøvere og påføre politiets forvaltningsvirksomhet merarbeid. Det kan derfor stilles spørsmål ved om inngrepet og de økonomisk administrative kostnadene står i forhold til gevinsten av et forbud.

Uansett hvilken forbudsmodell man velger ser det også ut til at innsigelser som blant annet er nevnt i pkt. 5 gjør seg gjeldende:

- Det foreligger allerede et forbud mot å bære machete og andre lignende redskaper på offentlig sted.
- Det er grunn til å tro at en del av innehavere av macheter og machete lignende redskaper er lovlige borgere som anvender macheten til lovlige formål.
- Machetens varierte utforming og likhet med andre redskaper vanskeliggjør en forbudsformulering som kun rammer macheter. Det vil derfor være en risiko for at også andre redskaper med aktverdige formål rammes.

Det kan derfor reises spørsmål om et forbud fremstår som for inngripende sammenlignet med formålet om å begrense machetebruk i enkelte miljø, i hovedsak i Oslo.

Det kan også stilles spørsmål om alternative tiltak til et forbud har større effekt. For eksempel å prioritere en effektiv og konsekvent håndheving av straffelovens forbud mot å bære kniv på offentlig sted slik politimesteren i Oslo har signalisert i nytt påtaledirektiv fra april 2019 om skjerpet innsats mot bæring av kniv på offentlig sted. Det ligger også et betydelig potensiale i regjeringens øvrige tiltak mot kriminelle gjenger. Det vises til at statsbudsjettet for 2019 ble styrket med 50 millioner kroner til en økt innsats mot ungdoms- og gjengkriminalitet, en bevilgning som foreslås videreført i 2020. Dette gjøres ved å styrke politiet, konfliktrådene og barnevernet. Dette er i tillegg til politiinnsatsen i områdesatsingene i Oslo.

Departementet ber om høringsinstansenes syn på de modellene som er omtalt og man understreker at departementet også er åpen for andre forslag. Høringsinstansene anmodes også å vurdere virkningene av et forbud sammenlignet med alternative tiltak.

6.7 Virkningstidspunkt

Innføring av et forbud krever en vurdering av forbudets virkningstidspunkt. Spørsmålet blir om forbudet kun skal virke fremover, eller om det også skal gjelde for de som lovlig innehar lange kniver når forbudet ikraftsettes.

POD har som nevnt i punkt 5 vurdert tre alternativer:

- Alternativ A. Innlevering eller destruksjon innen fastsatt frist.
- Alternativ B. Krav til søknad om tillatelse og innlevering/destruksjon for de som ikke oppfyller vilkårene.
- Alternativ C. Forbudet omfatter kun nyerverv.

Alternativ A, som POD anbefaler, er som nevnt av POD forbeholdt situasjonen ved et totalforbud av machete eller machetelignende hoggreddskaper med en bladlengde fra 25 cm, hvor det ikke åpnes for unntak for næringsliv eller friluftsliv.

Som nevnt under pkt. 6.4 er det departementets vurdering at et eventuelt forbud mot kniver fra 25 cm bør åpne for unntak for yrkesbruk for ikke å ramme uforholdsmessig. Valget står i så fall mellom alternativ B eller C.

Alternativ B vil gi størst effekt av forbudet, men vil ha økonomiske og administrative konsekvenser for politiet. Alternativ C vil som POD påpeker skape tvilstilfeller og vanskelig bevisstema for politiet om hvorvidt ervervelsen av macheten skjedde før eller etter forbudet.

I valget mellom alternativ A (ved totalforbud uten unntak), B eller C er departementet i tvil og ber om høringsinstansenes innspill, herunder lengden av en eventuell overgangsregel.

7. Økonomiske og administrative konsekvenser

Dersom det innføres et forbud mot lange kniver fra 25 cm med unntak for kniver til yrkesbruk, vil det påløpe økte administrative og økonomiske kostnader for politiet ved behandling av søknad om tillatelse til erverv. Det finnes ingen oversikt over hvor mange lange kniver som selges i året. Det er derfor ikke mulig å beregne hvor mange søknader som må behandles av politiet i året og eventuelt i en overgangsperiode ved forbudets ikrafttredelse. Sett hen til at det kun kreves tillatelse for kniver med bladlengde fra 25 cm og at det kun åpnes for tillatelse for yrkesutøvere etter et forenklet tillatelsessystem (pkt. 6.4), antar departementet at de økonomiske og administrative kostnadene er relativt begrenset. Merutgifter vil dekkes innenfor politiets budsjettrammer.

8. Forslag

I våpenforskriften foreslås to alternative endringer:

Alternativ I

Nytt andre ledd i § 9 skal lyde

«Det er forbudt å erverve, eie eller inneha machete eller machetelignende hoggeredskaper med en bladlengde fra 25 cm. Politimesteren kan dispensere fra forbudet dersom særlige grunner foreligger»

Alternativ II

Nytt andre ledd i § 9 skal lyde:

Det er forbudt å erverve, eie eller inneha kniver med bladlengde fra 25 cm.

Nytt sjette ledd andre punktum skal lyde:

Politimesteren kan gi tillatelse fra forbudet i andre ledd til yrkesutøvere som har behov for kniver i sitt arbeid. Det er forbudt å selge eller overlate kniver som nevnt i andre ledd til personer som ikke har tiltalelse.